

Оборона Києва

Київська стратегічна оборонна операція стала однією з найбільших битв Великої Вітчизняної . Почавшись в кінці червня 1941 року, вона завершилася лише до кінця вересня. Після завершення танкової битви під Луцьком і Бродами 30 червня наказала командуючому Південно - Західним фронтом відвести війська на рубіж укріплених районів по колишній державному кордоні 1939 року, і , спираючись на них , організувати міцну оборону. Виконуючи наказ , 5- а армія відходила до Коростенського УР , а 6 -а армія - в район м. Бердичів та південніше, маючи завдання зайняти оборону в Новоград - Волинському УРі .

У середині липня 17А (нім.) почала активний наступ в напрямку м. Вінниця. 12- я армія (П. Г. Понеделина) змушена була залишити місто . До того ж між 26- й і 6 -й арміями утворився широкий розрив фронту в районі м. Біла Церква . Ці фактори змусили радянське командування відводити 6- ю і 12 -у армії в район Умані. Але до кінця місяця німецькі танкові частини змогли нагнати відходять і разом з піхотою 17- ї німецької армії утворити Уманський котел .

Командувач
Південно-Західним
фронтом генерал-
полковник
Кирпонос

Командувач 12-ю армією РСЧА генерал-майор П.Г. Понеделина (у центрі) і командир 13-го стрілецького корпусу 12-ї армії генерал-майор Н.К. Кирилов, хто здався в полон німецьким військам під Уманню. Слідство у справі Понеделина і Кирилова тривало п'ять років. Слідчі ретельно намагалися знайти для генералів виправдовують їх обставини, але не знайшли. 25 серпня 1950 Військовою колегією Верховного Суду вони були засуджені до розстрілу з виконанням вироку негайно.

30 липня противник завдав сильного удару силами трьох піхотних дивізій по 64-му ск 26-ї армії на стику 165-й і 175-й сд на вузькому фронті Пінчуки - Вінницькі Стави. Саме тут, уздовж шосе Біла Церква - Київ, противник прагнув прорватися в місто Київ з півдня.

Роз'єднані частини 165-ї сд до ранку 31 липня були відтіснені на північний схід. 175-я сд і зведений загін генерал-майора Ф. Н. Матикіна (танковий, механізований батальйон, артилерійський полк) відійшли в південний сектор КиУРу, а 165-я сд - за Дніпро, зайнявши ділянку від села Бортничі до Воронков

Німці зазнали в цей день серйозних втрат . Так , 1- й батальйон 206 піхотний полк 99 легкопехотної дивізії втратив за цей час 44 убитих , 2 зниклих безвісти і 68 поранених. Для батальйону цей бій був самим кровопролитним за літню кампанію 41- го . 2- й батальйон цього ж полку втратив 13 з 14 були в батальйоні офіцерів. У той же день в бою за село Геленовка 191 полк 71 піхотної дивізії втратив 269 осіб .

Штурм Київського укріпрайону розпочався 4 серпня в шість ранку після годинної артпідготовки , із застосуванням важкої артилерії аж до надвеликих калібрів . Наші війська чинили запеклий опір. Особливо відзначилася гаубична батарея молодшого лейтенанта Федорука . Поставивши гаубиці на пряму наводку , вони успішно розстрілювали німецькі Артштурм .

Однак під сильним вогнем противника піхота польового заповнення КиУР подекуди почала відступати , залишаючи без підтримки гарнізони дотів і дзотів . Таким чином , німецькі штурмові групи , використовуючи мертві простору , безкарно підбиралися до ДОТам і закидали їх гранатами та димовими шашками і заливали горючою сумішшю з вогнеметів .

К концу дня немцы доложили о захвате 33 долговременных огневых сооружения и один вкопанный танк. Однако большинство из якобы захваченных ДОТов на самом деле продолжали сопротивление в полном окружении.

Чтобы исправить положение, советское командование 7 августа ввело в бой 5-ю воздушно-десантную бригаду полковника А. И. Родимцева. Вскоре на помощь десантникам пришли 284-я стрелковая дивизия полковника Г. П. Панкова и 295-я стрелковая дивизия полковника И. Д. Андрюкова. Прибытие 284-й дивизии позволило 11 августа провести результативную контратаку в районе Мышеловки. 12—14 августа были освобождены Тарасовка, Новоселки, Чабаны и Пирогово. При этом были деблокированы ДОТы КиУРа, которые в течение почти недели вели бой в окружении. К 16 августа положение было полностью восстановлено, и обстановка под Киевом стабилизировалась.

Всі спроби групи армій Південь прорвати оборону КиУРу закінчилися невдачею , і німецьке командування було змушене направити в тил нашого Південно -Західного фронту 2-у танкову групу і 2 -у польову армію.

9 вересня це угруповання німецько -фашистських військ перейшла в наступ в напрямку Лубни. 12 вересня з Кременчуцького плацдарму почали наступ на Лубни 1 -а німецька танкова група і 17- а армія. 15 вересня війська цих угруповань з'єдналися в районі Лохвиці і замкнули кільце оточення навколо всієї київської угруповання радянських військ (21- а, 5 - а, 37 -а і 26- а армії) . 19 вересня радянські війська залишили Київ і почали відхід на схід.

Через порушення зв'язку і управління вихід з оточення відбувався неорганізовано і привів до важких втрат . Під час прориву їх оточення в бою загинули командуючий фронтом генерал -полковник Кирпонос і начальник штабу генерал -майор Тупиков .

В результаті поразки Південно - Західного фронту була втрачена майже вся Лівобережна Україна . Однак героїчна оборона Києва зіграла важливу роль у ході війни . Вона відвернула великі сили групи армій «Центр» на київський напрям , що порушило загальний стратегічний план німецько - фашистського командування , затримавши на два місяці наступ на головному - московському напрямку.

